

קב א מ"י מ"ג מהל' ממונות כ"ד: קבא ב מ"י פ"ג מהל' סנהדרין כ"ד: קבב ג ד ה מ"י פ"ד מהל' מעשר שני הלכה כ' קמג עשן קלן:

לעני רש"י

דרו"ל א [דרו"ל א]. חלודה.

רבינו חננאל

שמואל. ומדור שפאי נמצא בעליל קרוב לעיר מצוה לעסוק במדינה: מהותית דלא כר אליעזר בן יעקב דבני סנהדרין ופליג וכן גדול ומביעא לן כוליה סנהדרין בני ארמילי מקצתן ואיתיה ופשיטא מהא דתני מצאן וכן פסוקא למסנהדרין בבית פני מקום נקרא בית פני והוא חצר לירושלים והמורה עליון יכול תהא המראתו המראה ת"ל וקמא ועלית אל המקום מקום שהמקום גורם מאי לאו דנפקי כוליה סנהדרין למדינת העגלה כר אליעזר. ודחין לא נפקי אלא להוסיף על העיר ועל העזרות. כדכתיב (דק טו.) מ' שנה קודם שחבר הבית גלתה סנהדרין וישנה לה צמנות ומפרש הסם שלא דנו דיני נפשות ואמרין נפקי בתרל דרשג השנה (דק לא.) עשר גלויות גלתה סנהדרין מלשכת הגוים לחנות ומתנות לירושלים:

אלימא דרבר הרשות מי נפקי.

ואמר תמיד של צין הערצים שהיו הולכין לצינים כדאמרין בהנמקין (לקמן פס.) היה הולך כל אחד ואחד לבדו ולא ממרמי שמתאלו כולן צינוד: אל יחסר המוג. כדאמר (שסאס הולך אחד מהן ללאה אס יש צה כ"ג יולא ואס לאו אינו יולא והיינו כמזוגה דעל חד מרי ואע"ג דסתם מוזוגה על חד תלת כדאמרין כרס המולין וין (שנת דק טו.) וסס) פורין אותו בני לקוחות ואפילו אחד מהן נכרי ואפילו אחד מהן בעלים אבל לא בני שאין לקוחות ש"מ וכל לגבי שומא לקוחות בעינן הא דבני ר' ירמיה ג' מטילין בתוך כוס אחד. פ"י כתיב וישתה משכא. ת"ש מאי. ת"ש מאי. וישתה נשי פורין משכא שני שאין דמיו ידועין ש"מ אפילו וין מטילין לתוך כוס אחד שפיר דמי ודחי' ודלמא כגון רב פפא ובת אבא שאין לון בממון נשיהן פשיטות יד ולא איפשיטא בהאי: הקדשות בני. פירוש המקדש מטלטלין נפדין בני ודלא כר אליעזר בן יעקב דאמר אפילו צינודא של הקדש אינה נפדיה אלא כעשרה בני אדם כשמואל דאמר עשרה כהנים כתובין בפרשה ואילו הן ג' בערכי אדם ובמקדש בהמה טמאה או טהורה וי' במקדש בית או שדה ואמרין אליבא דתנא קמא ג' מנא ליה אי נמא משום דכתיב במקדש בהמת ג' כהנים וכל המטלטלין יוצא בקו. אי הכי קרקעות דלא כתיב בהו ד' כהנים תסגי להו דיהיו נפדין בד' אלהא תנן הקרקעות אין נפדין אלא בעשרה אלא מאי טעמא צריכין עשרה דכתיב ג' בערכי אדם וג' במקדש בהמה. וי' במקדש בית או שדה נמצא מנין עשרה כהנים משלים למיעוטיה (שס.) שרר. וזו סנהדרין, שישנה טעמיה של א"י, אגן הסהר. שמשוין כתיב עגלה נשמה ויחזיקו כר שיהו כולן רחוקים זה מזה, אל יחסר המוג. כשיעור מוג, שני חלקים מים וחמץ יין, ואף כולן רחוקים שישם שלש (שס.) תניא בוותיה דרב יוסף. דלמך ר' אליעזר בן יעקב כוליה סנהדרין בני (שס.) צינודא. מול קטן שטוין צו וזכ (לקמן פס.)

מתני' דלא כי האי תנא. הימנה אי משום דמתני' לא חשיבא מלך וכהן גדול ה"נ אשכחן גבי אין מוסיפין על העיר דבעינן מלך ונשיא' ואורים ומזמים וי' חרות ושיר כדמתן כפ"י דשנועות (דק די.) וכן גבי מוסיפין למלחמה הרשות דבעינן מלך ומשום מלחמה כדאמר בגמ' (דק טו.) וי"ל דכלל הנהו לא חשיב כוליה מיני אלא שבעים וא' לחודיהו אלא כהא דסגי בג' או צה' אס איתא דלרין מלך וכהן גדול הוה ליה למתני כהדיל:

מלמד שהמקום גורם. ואע"ג דבעינן שני כהני נמי מקום ומעשר שני נאכל בכל העיר כהא גבי סנהדרין לא מקרי מקום אלא לשכת הגוים מקום למחנה שכינה כדאמר בצינוד מקומן (וצמח דק נד.) גמירי סנהדרין בחלקו של יהודה ושכינה בחלק צינודין אלא בית פני א"ע"ג דדינו כירושל' כדאמר בהשוכר חמשה כגון דלשו לפנים מחומת בית א"ע"ג הפועלים (ב"מ דק ג.) והא דניי מומה כגון דלשו לפנים מחומת בית פני וצפרק המורה (מנחות דק עט.) אמרין השומע את המורה ולחמה חוק לבית פני לא קדש את הללם ולאו דווקא אצני פני אלא אפי' ירושלים אין שם מקומן וכדאמר כפ"ק דשבת (דק טו.) מ' שנה קודם שחבר הבית גלתה סנהדרין וישנה לה צמנות ומפרש הסם שלא דנו דיני נפשות ואמרין נפקי בתרל דרשג השנה (דק לא.) עשר גלויות גלתה סנהדרין מלשכת הגוים לחנות ומתנות לירושלים:

אלימא דרבר הרשות מי נפקי. ואמר תמיד של צין הערצים שהיו הולכין לצינים כדאמרין בהנמקין (לקמן פס.) היה הולך כל אחד ואחד לבדו ולא ממרמי שמתאלו כולן צינוד: אל יחסר המוג. כדאמר (שסאס הולך אחד מהן ללאה אס יש צה כ"ג יולא ואס לאו אינו יולא והיינו כמזוגה דעל חד מרי ואע"ג דסתם מוזוגה על חד תלת כדאמרין כרס המולין וין (שנת דק טו.) וסס) פורין אותו בני לקוחות ואפילו אחד מהן נכרי ואפילו אחד מהן בעלים אבל לא בני שאין לקוחות ש"מ וכל לגבי שומא לקוחות בעינן הא דבני ר' ירמיה ג' מטילין בתוך כוס אחד. פ"י כתיב וישתה משכא. ת"ש מאי. ת"ש מאי. וישתה נשי פורין משכא שני שאין דמיו ידועין ש"מ אפילו וין מטילין לתוך כוס אחד שפיר דמי ודחי' ודלמא כגון רב פפא ובת אבא שאין לון בממון נשיהן פשיטות יד ולא איפשיטא בהאי: הקדשות בני. פירוש המקדש מטלטלין נפדין בני ודלא כר אליעזר בן יעקב דאמר אפילו צינודא של הקדש אינה נפדיה אלא כעשרה בני אדם כשמואל דאמר עשרה כהנים כתובין בפרשה ואילו הן ג' בערכי אדם ובמקדש בהמה טמאה או טהורה וי' במקדש בית או שדה ואמרין אליבא דתנא קמא ג' מנא ליה אי נמא משום דכתיב במקדש בהמת ג' כהנים וכל המטלטלין יוצא בקו. אי הכי קרקעות דלא כתיב בהו ד' כהנים תסגי להו דיהיו נפדין בד' אלהא תנן הקרקעות אין נפדין אלא בעשרה אלא מאי טעמא צריכין עשרה דכתיב ג' בערכי אדם וג' במקדש בהמה. וי' במקדש בית או שדה נמצא מנין עשרה כהנים משלים למיעוטיה (שס.) שרר. וזו סנהדרין, שישנה טעמיה של א"י, אגן הסהר. שמשוין כתיב עגלה נשמה ויחזיקו כר שיהו כולן רחוקים זה מזה, אל יחסר המוג. כשיעור מוג, שני חלקים מים וחמץ יין, ואף כולן רחוקים שישם שלש (שס.) תניא בוותיה דרב יוסף. דלמך ר' אליעזר בן יעקב כוליה סנהדרין בני (שס.) צינודא. מול קטן שטוין צו וזכ (לקמן פס.)

במיו ידועין ב'. לא קאי אנטע רצעי וכן מוכח בגמרא דקמני צינודא איהו מעשר שני שאין דמיו ידועין אלא רצעי לא קמני ויהיו נפדין בד' אלהא תנן הקרקעות אין נפדין אלא בעשרה אלא מאי טעמא צריכין עשרה דכתיב ג' בערכי אדם וג' במקדש בהמה. וי' במקדש בית או שדה נמצא מנין עשרה כהנים משלים למיעוטיה (שס.) שרר. וזו סנהדרין, שישנה טעמיה של א"י, אגן הסהר. שמשוין כתיב עגלה נשמה ויחזיקו כר שיהו כולן רחוקים זה מזה, אל יחסר המוג. כשיעור מוג, שני חלקים מים וחמץ יין, ואף כולן רחוקים שישם שלש (שס.) תניא בוותיה דרב יוסף. דלמך ר' אליעזר בן יעקב כוליה סנהדרין בני (שס.) צינודא. מול קטן שטוין צו וזכ (לקמן פס.)

בעליל לעיר. במפורסם לכל שקרוב הוא לעיר זו מכל עיירות: (ט) צינוד פני. * מקום לפנים מן חומת העיר ודיון כירושלים לכל דבריו: מלך. וכן ממלך לסנהדרין חוק ללשכת הגוים שהיתה צהר הצית: יכול סהא המראתו המראה. לידון בחנק: אלימא. דנפוק מקצתן והורו

אזתן שחזקו והמרה על דבריהם מאי איריא מקום גורם מיפוק לי דפטור משום דילמא הנך דנלישכה כוותיה סבירא להו: שרר אגן הסהר. כתיב ודכתיב בלחך דיני ממונות (לקמן לא.) אל יחסר המוג אס נלך אחד מהן ללאה אס יש שם עשרים ושלשה כנגד סנהדרין קענה יולא ואס לאו אינו יולא: על העיר. על ירושלים וצריך לקדש המוספת נשמי חרות וצביר כדאמרין בשנועות (ד' יד.) הקדים. החמין. המלדיו. דריו"ל צלע"ו: לקוחות. סומרים נקראים בשומא: צה אלא סוראס. אשח רב פפא כדאמר בשנועות פ' אלו נעדות (ד' נט.) אמר רב פפא אמרה לי צה אלא סוראס כו' והיתה עושה לעגמה: צינודא. מול קטן שטוין צו וזכ: כשמואל. לקמן בשממין: עשרה כהנים כמובין. כפדיון הקדשות שלשה כפרשת ערכין: שהיא לראשונה ושלשה כפדיון צבמה: וארבעה כקרקעות: אלימא משום דכתיב צהו שלשה. כהנים כפדיון צבמה דהיינו פדיון הקדש והוא הדין לשאר הקדשות: ספני כארבע אלמה חנן הקרקעות טעמא וכן. אלא משום הכי צניו קרקעות עשרה משום דפרשה אחרונה היא וכדשלים פרשת הקרקעות כזר נשלמו י' כהנים ותלמד מחממה מעליהו (ט.) לכהן מהיה אחחמו לא (ט) ממעינין דלאו בשומא כזר אלא והערכיו הכהן כערכך הכהן וטעמא לו הכהן וימאה צה: הקדשות. דהיינו פדיון צבמה עמאה שהיא אמצעית ומשלמי צה שיתא כהנים דהא אמצעית לה פרשת ערכין גבה ניצני שיתא: ערך לא שני גבי כלס אלא כלסם ונותן לפי שניו כמו שכתוב בצרשה: האומר

בעי רבי ירמיה שלשה ומטילין לתוך כים אחד מהו תא שמע איש ושתי נשיו פורין מעשר שני שאין דמיו ידועין דילמא כגון רב פפא ובת אבא סוראס: ההקדשות בשלשה: מתניתין דלא כי האי תנא דתניא ר' אליעזר בן יעקב אומר אפילו צינודא של הקדש צריכה עשרה בני אדם לפדותה א"ל רב פפא לאביי בשלמא לרבי אליעזר בן יעקב דאמר כשמואל דאמר שמואל עשרה כהנים כתובין בפרשה אלא לרבנן שלשה מנא להו וכי תימא דכתיב בהו שלשה קרקעות דכתיב בהו ארבעה תיסגי בארבעה וכי תימא הכי נמי אלמה תנן הקרקעות תשעה וכהן אלא מאי דמשלמי בהו עשרה הקדשות רמשלמי בהו שיתא ליבעו שיתא קשיא: הערכין כו': מאי ערכין המטלטלין א"ר גידל אמר רב באומר ערך כלי זה עלי דא"ר גידל אמר רב האומר

ובית פלגן. כשעליו"ל. בית נאש של אפסר קורין כן (סוטה שס.) והמרה עליהן. כלומר על מה ששלם מהם שזו ואחרי לו הסלה הן לענין והורה לעשות מרץ שהיה מורה בחיליה. דכזה ליה ממלך על פיהם (שס.) שהמקום גורם. המקום המיוחד למשפט והוא לשכת הגוים (שס.) גורם למידי המדון ואס אינם על לא ידעו (ע"ו ח.) דנפוק כהמ. לני פלגן דלענין לאשמועינן דפטור משום טעמא דחוק צב"ד (שס.) דילמא הנך דאירא גואי קיימי בוותיה. ומתהלך חמין לן מוסיפין לאלעזרין קרא

ובית פלגן. כשעליו"ל. בית נאש של אפסר קורין כן (סוטה שס.) והמרה עליהן. כלומר על מה ששלם מהם שזו ואחרי לו הסלה הן לענין והורה לעשות מרץ שהיה מורה בחיליה. דכזה ליה ממלך על פיהם (שס.) שהמקום גורם. המקום המיוחד למשפט והוא לשכת הגוים (שס.) גורם למידי המדון ואס אינם על לא ידעו (ע"ו ח.) דנפוק כהמ. לני פלגן דלענין לאשמועינן דפטור משום טעמא דחוק צב"ד (שס.) דילמא הנך דאירא גואי קיימי בוותיה. ומתהלך חמין לן מוסיפין לאלעזרין קרא

(א) נפוסה מה. כל הענין. (ב) לקמן פס. ע"ו ח: ע"ש. (ג) ע"ל ב' נפוסה מה. שבעות יד. ע"ש. (ד) מעשר שני פ"ד מ"ג. (ה) מוס' פ"א ותוספת' מ"ש פ"ג. (ו) לקמן פס. (ז) לקמן ט. מנהל כ"ג. (ח) ערכין ב. ה. (ט) נ"ל. (י) אמר ד"ה מלך. (י"א) ויקרא כו. (י"ב) נ"ל. (י"ג) נ"ל. (י"ד) נ"ל. (י"ה) נ"ל. (י"ו) נ"ל. (י"ז) נ"ל. (י"ח) נ"ל. (י"ט) נ"ל. (כ) נ"ל. (כ"א) נ"ל. (כ"ב) נ"ל. (כ"ג) נ"ל. (כ"ד) נ"ל. (כ"ה) נ"ל. (כ"ו) נ"ל. (כ"ז) נ"ל. (כ"ח) נ"ל. (כ"ט) נ"ל. (ל) נ"ל. (ל"א) נ"ל. (ל"ב) נ"ל. (ל"ג) נ"ל. (ל"ד) נ"ל. (ל"ה) נ"ל. (ל"ו) נ"ל. (ל"ז) נ"ל. (ל"ח) נ"ל. (ל"ט) נ"ל. (מ) נ"ל. (מ"א) נ"ל. (מ"ב) נ"ל. (מ"ג) נ"ל. (מ"ד) נ"ל. (מ"ה) נ"ל. (מ"ו) נ"ל. (מ"ז) נ"ל. (מ"ח) נ"ל. (מ"ט) נ"ל. (נ) נ"ל. (נ"א) נ"ל. (נ"ב) נ"ל. (נ"ג) נ"ל. (נ"ד) נ"ל. (נ"ה) נ"ל. (נ"ו) נ"ל. (נ"ז) נ"ל. (נ"ח) נ"ל. (נ"ט) נ"ל. (ס) נ"ל. (ס"א) נ"ל. (ס"ב) נ"ל. (ס"ג) נ"ל. (ס"ד) נ"ל. (ס"ה) נ"ל. (ס"ו) נ"ל. (ס"ז) נ"ל. (ס"ח) נ"ל. (ס"ט) נ"ל. (ס"י) נ"ל. (ס"יא) נ"ל. (ס"יב) נ"ל. (ס"יג) נ"ל. (ס"יד) נ"ל. (ס"טו) נ"ל. (ס"טז) נ"ל. (ס"טז) נ"ל. (ס"יז) נ"ל. (ס"יח) נ"ל. (ס"יט) נ"ל. (ס"כ) נ"ל. (ס"כ"א) נ"ל. (ס"כ"ב) נ"ל. (ס"כ"ג) נ"ל. (ס"כ"ד) נ"ל. (ס"כ"ה) נ"ל. (ס"כ"ו) נ"ל. (ס"כ"ז) נ"ל. (ס"כ"ח) נ"ל. (ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ל) נ"ל. (ס"ל"א) נ"ל. (ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ל"ט) נ"ל. (ס"מ) נ"ל. (ס"מ"א) נ"ל. (ס"מ"ב) נ"ל. (ס"מ"ג) נ"ל. (ס"מ"ד) נ"ל. (ס"מ"ה) נ"ל. (ס"מ"ו) נ"ל. (ס"מ"ז) נ"ל. (ס"מ"ח) נ"ל. (ס"מ"ט) נ"ל. (ס"נ) נ"ל. (ס"נ"א) נ"ל. (ס"נ"ב) נ"ל. (ס"נ"ג) נ"ל. (ס"נ"ד) נ"ל. (ס"נ"ה) נ"ל. (ס"נ"ו) נ"ל. (ס"נ"ז) נ"ל. (ס"נ"ח) נ"ל. (ס"נ"ט) נ"ל. (ס"ס) נ"ל. (ס"ס"א) נ"ל. (ס"ס"ב) נ"ל. (ס"ס"ג) נ"ל. (ס"ס"ד) נ"ל. (ס"ס"ה) נ"ל. (ס"ס"ו) נ"ל. (ס"ס"ז) נ"ל. (ס"ס"ח) נ"ל. (ס"ס"ט) נ"ל. (ס"ס"י) נ"ל. (ס"ס"יא) נ"ל. (ס"ס"יב) נ"ל. (ס"ס"יג) נ"ל. (ס"ס"יד) נ"ל. (ס"ס"טו) נ"ל. (ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"יז) נ"ל. (ס"ס"יח) נ"ל. (ס"ס"יט) נ"ל. (ס"ס"כ) נ"ל. (ס"ס"כ"א) נ"ל. (ס"ס"כ"ב) נ"ל. (ס"ס"כ"ג) נ"ל. (ס"ס"כ"ד) נ"ל. (ס"ס"כ"ה) נ"ל. (ס"ס"כ"ו) נ"ל. (ס"ס"כ"ז) נ"ל. (ס"ס"כ"ח) נ"ל. (ס"ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ס"ל) נ"ל. (ס"ס"ל"א) נ"ל. (ס"ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ס"ל"ט) נ"ל. (ס"ס"מ) נ"ל. (ס"ס"מ"א) נ"ל. (ס"ס"מ"ב) נ"ל. (ס"ס"מ"ג) נ"ל. (ס"ס"מ"ד) נ"ל. (ס"ס"מ"ה) נ"ל. (ס"ס"מ"ו) נ"ל. (ס"ס"מ"ז) נ"ל. (ס"ס"מ"ח) נ"ל. (ס"ס"מ"ט) נ"ל. (ס"ס"נ) נ"ל. (ס"ס"נ"א) נ"ל. (ס"ס"נ"ב) נ"ל. (ס"ס"נ"ג) נ"ל. (ס"ס"נ"ד) נ"ל. (ס"ס"נ"ה) נ"ל. (ס"ס"נ"ו) נ"ל. (ס"ס"נ"ז) נ"ל. (ס"ס"נ"ח) נ"ל. (ס"ס"נ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס) נ"ל. (ס"ס"ס"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"י) נ"ל. (ס"ס"ס"יא) נ"ל. (ס"ס"ס"יב) נ"ל. (ס"ס"ס"יג) נ"ל. (ס"ס"ס"יד) נ"ל. (ס"ס"ס"טו) נ"ל. (ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"יז) נ"ל. (ס"ס"ס"יח) נ"ל. (ס"ס"ס"יט) נ"ל. (ס"ס"ס"כ) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ל) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ל"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"מ) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"מ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"נ) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"נ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"י) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יא) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"טו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"יט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ל"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"מ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"נ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"י) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יא) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"טו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"יט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"מ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"נ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"י) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יא) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"טו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"יט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"מ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"נ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"י) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יא) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"טו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"טז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"יט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"כ"ט) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"א) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ב) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ג) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ד) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ה) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ו) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ז) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ח) נ"ל. (ס"ס"ס"ס"ס"ס"ס"ל"ט) נ"ל.

טו. דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

עלי נוסח דמיו. כמו
ואין ערכו קצוב
לבעלה: ערכין
מטלטלין לערכו.

משהו שזה דיודע הוא שאין
ממר ואמר לשם דמים דאין
עלולין. משמע שהערכין
סאומר ערכי עלי ונתחייב

האומר ערך בלי עלי
לה כר' מאיר

לֹא הִדִּישׁ כִּי מִשְׁמַע הַתֵּם

קבצ א ב מ' פ"ח
ערמין הלכה ב:
קבד ג מ' שס
הלכה ט סמג
קכח:

תורה אור השלם

רבינו חננאל (דמשד)

הרי הוא כגופו. תגי

יום רב כהנא מדבית עלי
קאמי ודנו קאדיר

אדם מי בדו"ש וא"ת ולוהמא

כדדרשינן במעילה (דף יח:) נגזי

אם אינו ענין לשוב ב'. ומהכא

אימא

בין אלה ואלה

פירוש דעתו וזהו פירוש
הוא נחשב כמיומנות

ד' מאיר עד כאן לא

וְנִשְׁרִיחַ וְנִשְׁלִיכָהּ: עֲשֹׂה'

.....

אני מודיע לך שאתה מוזמן להשתתף במועדון הספרים

נחמד מיומנו ניונו מ

דמיין לא אפילו תימא

ומשלשה: ישור הוֹחֵל

.....

ח לא נחתה נוד

לאו מיעוט הוא

בשצועת הדיינים

בשלמא רוצע

אלה רובע זכר.

אשר יתן שכבתו
כב"ג כדילפינן ולע

דרינו דחל ווליו הר

מיעוט הוא זה ש-

הקרקעות כדילפינן

מרצבי להו לכ"ג

[י.ז.] צעשרים ושלשה

מנחן דבעי ר"ג: ד
כתיב (ויקרא כ) אי
הזהמה הוא והיא

(א) ל"ע נהי דכגופו דמי מ"מ בגופו נמי ליכא מעילה ומנזה ליישז.

למעט ישראל היה כותב כהן פעם אחת ודיו. למה כתב עשרה פעמים לרבות אפילו כולל ישראל ואחד כהן. ואקשו אימא חמשה ישראל וחמשה כהנים ועלתה בקרשיא: **ואדם** כיצא בהן. אוקימנא באדם האומר דמי עלי שצריך עשרה לשמו כעבד כנעני וליתן דמיו ועבד הוא כקרקע דכתי' כהן ככנענים לרשת אחוזה וזה הואיל וצריך שומת דמים כעבד כנעני

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

קבא א ב מ"י פ"ה חל
סנהדרין סלכא כ:
קל ג סלכא א ופ"ד
מהל ע"ה הל' ב:
קלא ד מ"י פ"ד מהל
ע"ה סלכא ב סג
ע"ה סג:

רבינו חננאל

א"ר זעירא לוד מיהודה
היא ומפני מה אין מעברין
בה. מפני שהן נסי הרוח
ומיעוט תורה. הפך אפוי
וחמר ר' אחא בן פזי א"ל
אשה ערבותי מבזה
רבנן: ד"ה נפשות בכ"ג.
הרובע והנרבע בכ"ג. קא
פסקי ורבי רובע לא שגא
רובע זכר ולא שגא רובע
קבא דמשמע כל רובע
נבזה אשה שהביאה עליה
בהמה בין איש שהביא
עליו בהמה מיתחב בכ"ג.
שעלמא אשה תחב בה
והרגת את האשה ואת
הבהמה אלא איש כנא לך.
ופשוטו מרובח כל
שוכב עם בהמה מות אמת
דלא היה צריך דחתיב
ואיש אשר יתן שכבתו
בהמה מות יומת. כל
שוכב למה נאמר לא בא
אלא לשכב. והמאמר
רחמנא בלשון שוכב ש"מ
מה שוכב הוא ובהמתו
בכ"ג אף משכב הוא
ובהמתו בעשרים ושלשה.
שור הנסקל בעשרים
ושלשה. שנאמר השור
יסקל וגם בעליו יומת מה
מיתת בעליו בכ"ג אף
מיתת השור בכ"ג.
ואסקינא אבל למסקליה
על רציחתו בהמתו ויכא
למיר הכי דחתיב ביה
בהורג עצמו קרא אחיזה
מות יומת המכה רוצח
הוא למת לי. אלא ללמוד
כי על רציחתו אתה הורגו
ואי אתה הורגו על רציחת
שורו: וזאת הדין והוא
הנמר והברדלס והנחש
מיתחב בכ"ג. ר' אליעזר
אומר כל הקודם להורג
זכה. אמר ריש לקיש את
שומיתו. אבל לא המיתו
לא. אלא אסור יש להן
תרבות ויש להן בעלים.
והניא כוונתה דריש לקיש
דמינינן לן קרא לרובע ונרבע ושור
הנסקל ו"ל דהכא את לן למילף טפי
משום דכל דיני סקילה ילפינן לקמן
מסיני צדק נגמר הדין (דף מה).
מניין שנדמייה הוא ת"ל ירה מניין
שנסקלה ת"ל סקול:
והברדלס. פ"ה פוטיו"ש ולא
משמע כן דאזתו
אינו עו כל כך וכלן משמע שהוא עו
צוטר ודרכו להמת את האדם וכן
צדק אלו מילואות (ב"מ דף כד). אמר'
וצד"ק דכ"ק (טו: וסס) תנן הרי אלו מועדים ואפשר שהוא מין נחש דהא
מפרש התם בגמ' (טו: וסס) דברדלס היינו אפס ונבוע והו אפס ונבוע
זהו אפסיה שהרי גיא הנבועים מתרגמין מישר אפסיה (שמואל א' ג)
וכתיב אפסיה ושרק מעופף (ישעיה ג) ומיהו יס עדיין צדלס אחר
דהא צד"ק דצבורות (דף טז). חשיב אפסיה לע' שנה צדלס לג' שנים
ואע"ג דחשיב לה התם צדדי זאב וארי ע"כ לאו היינו ההוא דהכא
וצד"ק דהא מפרש התם דהיינו אפס דהוא אפסיה ויתכן דההוא
דצבורות הוא פוטיו"ש שפ"ה כנא וכן ההיא דצ"ק דפסחים (דף טז).
ור' יוחנן אמר אע"פ ש"א המיתו. אדר"ל דמתני' קאי דקסבר (א) (אית) להם תרבות ואין להם צעלים ותימה דצד"ק דכ"ק (דף טו:)
תנן ר"א אומר צומן שהם בני תרבות ואין מועדים ואומר ר"ת דהתם גרס ר' אליעזר שמזכירו אחר ר"מ התם בגמרא והלא
ר' אליעזר שהוא קודם ר"ע ומיהו אכתי קשה דהתם תנן והתם מועד לעולם אליבא דכ"ע והלא קלמור ריש לקיש והוא שהמיתו
אבל לא המיתו לא דיש להם תרבות ויש להם צעלים אפי' נחש ושמא יס לחלק דלענין דאין להורגן כל הקודם קלמור הכא דיש
להם תרבות אפי' נחש אבל לא לענין טוק שלם ועוד אר"ת תרבות דהתם הוא שגידלם צדיהו ותרבות דהכא * היינו צקשורים
שגלגלואת כגון ארי גבוהרקי שלו דאין להורגם אלא כשהמיתו אפי' נחש (א) (אית) להם תרבות ואין להם צעלים ותימה דצד"ק דכ"ק (דף טו:)
גבי תחול כולוהו מווד דזכה לעורו: **תנאי** כוונתה דר"ס. הא דלא חשיב הך צד"ק החולק (ויפחות דף גו. וסס) צדדי תלת דהלכה
כר"ל משום דהכא אליבא דר"א פליגי: **מעשרה** עד ק'. הא דלמך חשיב עיר צד' ולמך מעשרה נראה דפליגי בקרא
דעמוס ה' דחמיב העיר היואלת אלף תשאר מאה והיואלת מאה תשאר עשרה:

אימא לקטלא הוא דאתא. תימה דמשמע דאי לקטלא אתא מו
לא דרשין מניה כתיבת צעלים כן מיתת השור ותימה הא
גבי רובע דדרש לעיל מדליתקיש וכו' משום דהא מיתת כתיב
אחריוהי דחמיב והרגת את האשה ואת הבהמה הא גבי שוכב
דרשין מדליתקיש אע"ג דחתיב
מיתת בכל חד צדדי נפשי ואיש כי
יתן שכבתו צדדיה מות יומת וגו'
ו"ל דהתם צדדיה כתיב צדדיה
לאקשוי צדדיה לאש אכל הכא כתיב
שור צדדיה והדר צעלים לאקשוי
צעלים לשור ולא שור צעלים אי
לאו משום דמיתת דלא אצטרך
לגופיה וא"ת והא אכתי אצטרך יומת
למיתת צדי שמים דדרשין צאלו
נערות (פסוקים לו: וסס) לפי שמליתו
מומתין צדי שמים נותנין ממון
ומתכפר להם שנאמר ואם כופר ישת
עליו ו"ל דאי למיתת צדי שמים לחוד
אתא הל"ל ימות אכל יומת משמע
צד"ל לכן מוקמי מיה למיתת ממש או
לכתיבת צעלים כן מיתת השור ומ"מ
כי מוקמינן ליה לכתיבת צעלים כו'
דרשין נמי מיתת צדי שמים דאין
מקרא יולא מדי פסוקי דמשמע
צעלים חייבין מיתת וצ"ל דה"פ
ואימא לקטלא נמי מיה דאתא ולא
למעוטי דרש דחתיבת צעלים כן
מיתת השור קא אמי דקדרשין ליה
נמי מדליתקיש: **שור** חייב בכמה.
איש סיני לא קמיניעא ליה כדמוכח
בסמון דרש"ס אס צדדיה אס איש מה
איש צד"ג משמע דאיש פשיטא ליה
אע"ג דאכתי לא מכתב קרא דושפטו
העדה והכילו העדה (במדבר לה) מ"מ
כיון דתקון יתרו סנהדרואת סתמא
דמילתא סנהדרי קטנה נמי לדיני
נפשות תקון וא"ת ומאי קמיניעא ליה
משור סיני דמ"מ מיה מלי דהוא הוה
וכן קשה צד"ג דמסכת ע"ז (דף
לד) צדדיה שמש משה כל ז' ימי
ההילואים ושמא מייביע ליה למיסב
קראי כדאשכחן פ"ק דינא (ד' ה. וסס)
גבי כיל דהלל: **פי** גמרי' שעה
מדרות או דא. מיהא לא אפילו
דורות מדורות לא ילפינן לעיל
והניא כוונתה דריש לקיש
דמינינן לן קרא לרובע ונרבע ושור
הנסקל ו"ל דהכא את לן למילף טפי
משום דכל דיני סקילה ילפינן לקמן
מסיני צדק נגמר הדין (דף מה).
מניין שנדמייה הוא ת"ל ירה מניין
שנסקלה ת"ל סקול:
והברדלס. פ"ה פוטיו"ש ולא
משמע כן דאזתו
אינו עו כל כך וכלן משמע שהוא עו
צוטר ודרכו להמת את האדם וכן
צדק אלו מילואות (ב"מ דף כד). אמר'
וצד"ק דכ"ק (טו: וסס) תנן הרי אלו מועדים ואפשר שהוא מין נחש דהא
מפרש התם בגמ' (טו: וסס) דברדלס היינו אפס ונבוע והו אפס ונבוע
זהו אפסיה שהרי גיא הנבועים מתרגמין מישר אפסיה (שמואל א' ג)
וכתיב אפסיה ושרק מעופף (ישעיה ג) ומיהו יס עדיין צדלס אחר
דהא צד"ק דצבורות (דף טז). חשיב אפסיה לע' שנה צדלס לג' שנים
ואע"ג דחשיב לה התם צדדי זאב וארי ע"כ לאו היינו ההוא דהכא
וצד"ק דהא מפרש התם דהיינו אפס דהוא אפסיה ויתכן דההוא
דצבורות הוא פוטיו"ש שפ"ה כנא וכן ההיא דצ"ק דפסחים (דף טז).
ור' יוחנן אמר אע"פ ש"א המיתו. אדר"ל דמתני' קאי דקסבר (א) (אית) להם תרבות ואין להם צעלים ותימה דצד"ק דכ"ק (דף טו:)
תנן ר"א אומר צומן שהם בני תרבות ואין מועדים ואומר ר"ת דהתם גרס ר' אליעזר שמזכירו אחר ר"מ התם בגמרא והלא
ר' אליעזר שהוא קודם ר"ע ומיהו אכתי קשה דהתם תנן והתם מועד לעולם אליבא דכ"ע והלא קלמור ריש לקיש והוא שהמיתו
אבל לא המיתו לא דיש להם תרבות ויש להם צעלים אפי' נחש ושמא יס לחלק דלענין דאין להורגן כל הקודם קלמור הכא דיש
להם תרבות אפי' נחש אבל לא לענין טוק שלם ועוד אר"ת תרבות דהתם הוא שגידלם צדיהו ותרבות דהכא * היינו צקשורים
שגלגלואת כגון ארי גבוהרקי שלו דאין להורגם אלא כשהמיתו אפי' נחש (א) (אית) להם תרבות ואין להם צעלים ותימה דצד"ק דכ"ק (דף טו:)
גבי תחול כולוהו מווד דזכה לעורו: **תנאי** כוונתה דר"ס. הא דלא חשיב הך צד"ק החולק (ויפחות דף גו. וסס) צדדי תלת דהלכה
כר"ל משום דהכא אליבא דר"א פליגי: **מעשרה** עד ק'. הא דלמך חשיב עיר צד' ולמך מעשרה נראה דפליגי בקרא
דעמוס ה' דחמיב העיר היואלת אלף תשאר מאה והיואלת מאה תשאר עשרה:

אימא לקטלא. לחייב מיתת לצעליו ונחייביה מיתת והיכי מפיקין
לה מפסטיה לגמרי: **אי כתב הכי**. קושא היל. כלומר איצטרך
יומת לדיוצ צדדיה האמורה בתורה סתם דליוצ אלא חנק דלא מיתא
גם צעליו יסקל: **קטל איכו בסיף**. דק"ל לקמן (ד' ג): **רואה בסיף**:
קטל שורו ימא בסקילה. דחמירה
מכולן צדדיה: **הניחא**. הא דעקרת
ליה לקרא מפסטיה ולא מוקמינן ליה
למיתת חנק ממש: **למ"ד חנק חמור**.
מסיף צד' ד' מיתות (לקמן ג): הלכך
איכא למיפדך קטל איכו בסיף קטל
שורו צדדיה: **אלא למ"ד חנק קל**.
אימא למיתת חנק אכתי: **משום** היל
גופא. משום הך קשיא גופא דלא
תימא לא תקחו כופר כתיב רחמנא
וליקטול כתב רחמנא ונתן פדיון
נפשו למימר דהיכא דקטל איכו לא
חסיג ליה צדדיה כו' אכל קטל שורו
סגי ליה צדדיה ואי לא ייביב כופר
חייב חנק: **שור סיני**. צדדיה שקרנה
להר צדדיה שהסכינה שם דחמיב אס
צדדיה אס אס לא ימיה: **כפסה**.
דייניס נידון: **מה איש כנ"ג**. דאיש
פשיטא לן דכנר הקוצצו לשראל
סנהדרואת מיתו ואלין: **צדלס**.
חיה היל וצלע"ז קורין אות' פוטיו"ש:
אמר ריש לקיש. הא דלמך ר' אליעזר
כל הקודם צדדיה וזה"ל והוא שהמיתו
נפש ואמילתא דת"ק דלחייב כשהמיתו
קאי ר' אליעזר: **יש להם תרבות**.
מותר לגדלן לפי שאדם יכול ללמדן
שלא יחייקו הלכך שם צעלים קרנא
עליהן ולא הו כפסקר ואסור להורגן
אס לא המיתו אבל אס המיתו סופן
מוכיח על תחילתן שלא אלו צדי
תרבות ואין צדיהן לדון: **ר' יוחנן**
אמר אע"ג שלא המיתו. א"ר אליעזר
כל הקודם להורג זכה וה"ק ליה לת"ק
דקלמור כשהמיתו צדיה כ"ג דייניס
אני אומר אפילו לא המיתו מותר
להורגן כל הקודם וכו"ש אס המיתו:
ואין להם צעלים. כלומר אין שם
הצעלים לפי עליהם ולא הו אלא
כהפקר לפי שלא היה לה לגדלן:
וכה משמע שמתכ: **וכה צבור**.
העור שלו כיון דאין להם צעלים:
כיון דהמיתו. ואמור רבנן דאין
צריך לדון צד"ג הו להו כמאן דגמר
דינייהו ואסרי צדדיה כדק"ל שס
שפטו לאחר שנגמר דיוצ אסור צדדיה
שור שנגמ (צ"ק מהל): **זיה לשמים**.
צדקה עשה: **איכא צדיהו נחש**.
דמ"ק חשיב ליה צדדי הך וצדי
כ"ג ור"ע צדיהן סקילה ליה כוונתה
צד מנחש דלמיתו צדדיה צדדיה אבות
מזיקין (סס דף טו): נחש מועד לעולם
צדדיה: **לענין ע"ז**. חלק בין יחידים למרובים דעיר הנדחת צדי
סנהדרי גדולה דלחייב לקמן (דף טז). יחיד נידון צד"ג דחתיב (דברים ח)
והנחלת את האיש ההוא וגו' אל שערך צד"ג שצדדיה: **למיתא**.
דשצט שלם שהודח צדיה דייניס ליה כדניא דעיר הנדחת
דמיקרי מרובין דייניס ליה צדיה וצדדיה גדולה: **מעשרה ועד מאה**.
צדיה מעשרה לא מקרי עיר וטפי ממאה נפקא מתורת עיר והו להו
ציבור וציבור לא חתיב סייף הלכך כל א' נידון צדדיה וצדדיה:
צדדיה

אס חולדה וצדלס מציין שם משמע שהיא חיה קטנה כעין חולדה:
(א) (אית) להם תרבות ואין להם צעלים ותימה דצד"ק דכ"ק (דף טו:)
תנן ר"א אומר צומן שהם בני תרבות ואין מועדים ואומר ר"ת דהתם גרס ר' אליעזר שמזכירו אחר ר"מ התם בגמרא והלא
ר' אליעזר שהוא קודם ר"ע ומיהו אכתי קשה דהתם תנן והתם מועד לעולם אליבא דכ"ע והלא קלמור ריש לקיש והוא שהמיתו
אבל לא המיתו לא דיש להם תרבות ויש להם צעלים אפי' נחש ושמא יס לחלק דלענין דאין להורגן כל הקודם קלמור הכא דיש
להם תרבות אפי' נחש אבל לא לענין טוק שלם ועוד אר"ת תרבות דהתם הוא שגידלם צדיהו ותרבות דהכא * היינו צקשורים
שגלגלואת כגון ארי גבוהרקי שלו דאין להורגם אלא כשהמיתו אפי' נחש (א) (אית) להם תרבות ואין להם צעלים ותימה דצד"ק דכ"ק (דף טו:)
גבי תחול כולוהו מווד דזכה לעורו: **תנאי** כוונתה דר"ס. הא דלא חשיב הך צד"ק החולק (ויפחות דף גו. וסס) צדדי תלת דהלכה
כר"ל משום דהכא אליבא דר"א פליגי: **מעשרה** עד ק'. הא דלמך חשיב עיר צד' ולמך מעשרה נראה דפליגי בקרא
דעמוס ה' דחמיב העיר היואלת אלף תשאר מאה והיואלת מאה תשאר עשרה:

(א) [לקמן ג]:
(ב) (ע"י מוס' ממות יט:
ד"ה ושמואל ועד שם ט.
ד"ה אלא שעה) (א) לעיל ב.
(ד) (מוספי פ"ג) (א) [לעיל
ג.א. (ו) וע"י מ"ש מוס'
מנחה: ד"ה מ"ג] (א) [לעיל
אין] (א) [וע"י מוס' צ"ק
טו: ד"ה ר"א].

תורה אור השלם

1. אם כפר וישת עליו
ונתן פדיון נפשו ככל
אשר ירשת עליו.
2. ולא תקחו כפר לנפש
רצח אשר הוא רשע
למות כי מות יומת:
במדבר לה לא
3. או באיזה הקדוה יבדו
יומת מות יומת המכה
רצח הוא גאל הדם ימית
את הרצח בפגועו בו:
במדבר לה לא
4. לא תגע בו ד' כי יסקול
והוא פדיון נפשו ככל
במהא אם איש לא יחיה
במשך היכל המה יעלו
שמות יט יג

גליון הש"ס

חוס' ר"ה ור"י וכו' היינו
בקשורים בשלשאות. ע"י
צ"ק דף פ ע"ב מוס' ד"ה
מותר:

לעזי רש"י

פוטיו"ש (פוטיו"ש)
חולדה.

